

Една од компонентите за вообличување на општата културна слика на регионот е постоењето, одржувањето и третманот на живото наследство, кое ги содржи разновидните сегменти на локалните митови, усните преданија, древните легенди, ритуалите, сезонските обреди и обичаите поврзани со свадбените и посмртните церемонии и верските празници.

Содржејќи го во себе екстрактот на народните верувања од изминатите столетија, овие елементи го одразуваат специфичниот мит на локалната популација, вграден во социолошкиот концепт на современото живеење. Негувањето на живото наследство кое ги следи прастарите форми на народните традиции преку современата култура претставува едно од важните обележја на културниот идентитет на ова подрачје.

Во постоечката литература, стручна и популарна, егзистира богат фонд на податоци за фолклорната традиција на регионот, чие богатство и разновидност биле предмет на воодушевување на патеписците и хроничарите, а станале и дел од истражувањата на многубројни историчари и етнологзи. Израснувајќи од обредното музичко наследство, кое во одделни краишта бележи древна хронологија и досегнува до средновековниот период, фолклорното наследство на ова подрачје се развило во повеќе видови на традиционално пеење, чии одгласи се зачувале како музички фон на современите народни случувања. Извонредно инспиративните пастирски, свадбарски и печалбарски песни, љубовната лирика и обредните напеви, како и инструменталните матрици за народните игри, претставуваат драгоцено наследство од далечното минато на народната традиција. Карактеристичното музичко наследство на регионот и ден денес живее преку изведбите во текот на одвивањето на сезонските обреди и на деновите на верските празници.

Она што би можело најдобро да ги дефинира изворните форми на традиционалните обичаи во регионот и грижливата нега за нивно континуирано одржување е раскошниот ритуал на Галичката свадба, Рамазанските пости проследени со етно музика, традиционалното славење Водици, како и следењето на традициите на другите свечености (свадби и сунети).

Долно реканска свадба

Во животот на реканското население, свадбата има видно место како традиција исполнета со низа специфични фолклорни карактеристики својствени за македонскиот народ.

Исхраната и јадењата поврзани со повеќето фази на свадбата (од свршувачката до првичето) се мошне специфични, кои не се менуваат и на свадбата и даваат посебна реканска карактеристика што не се среќава во другите области.

При свршувачката, се практикува еден интересен обичај од минатото во селата на Река. Имено, стројникот носи во пазувата шамија од умрен човек (кој бил врзан со шамијата на вилицата и главата – рекански муслимански погребен обичај), а со себе носи и шеќерче, бидејќи одел за добра работа. Улогата на шамијата има магијско својство во смисла: „Колку што зборет мртовецот толку да зборет бабото (таткото) на цуцата, просто устата да му се врзе.“ Притоа стројникот постојано мешал со машата во огнот или собата (шпоретот) да искрат дрвата со цел цуцата да му ја дадат. Како добри денови за стројници се сметаат недела навечер спроти понеделник и среда навечер спроти четврток.

Обично под свадба се подразбира денот кога се зема невестата. Според тоа, свадба е церемонијата што се прави кај машката страна, бидејќи во реканскиот регион за женската страна не е задолжително да се изложува на трошоци и да прави свадбарски јадења. Невестата може да биде и бегалка, и во тој случај свекорот за својот син прави свадба. Свадбата е задолжителна само за машката страна.

Неколку дена пред овој свечен церемонијал, од страна на свадбаленот, а тоа се таткото и мајката на младоженецот, се праќаат золеми (повикувачи). Тоа се или деца или возрасни кои одат од кука до кука во селото и околните села и им се обраќаат со зборовите „Имаш селам од бабо ми, те викаме на свадба“ и се соопштува денот кога е свадбата.

Сите подготовки за свадбата се завршени. На денот уште рано изутрина се коле крупен добиток (вол, јунец или крава) во зависност од тоа колку куќи се поканети на свадбата. Месото се сече пред почетокот на свадбата и се става во казанот за варење.

За свадбата по традиција се прават следните јадења: чорба, месо, пилав и алва.

Свадбата најчесто се одвива под ведро небо, од утринските часови па сè до доцна навечер. Неизоставен дел од свадбата е и традиционалната реканска музика со зурли и тапани.